නාමපද
(Nouns)

ලිංග භේදය, වචන භේදය, නියති - නියත භේදය විභක්ති භේදය යන ව්‍යාකරණ ලක්‍ෂණවලින් යුතු පුද්ගලයකු, ස්ථානයක් හෝ ද්‍රව්‍යයක් හැඳින්වීම සඳහා භාවිත කෙරෙන වචන නාමපද නම් වේ. නාමප්‍රකෘතියට ප්‍රත්‍යයක් එක්වීමෙන් හෝ නාම කිහිපයක් එක්වීමෙන් නාමපද සෑදේ.

උදා :- බලු + ආ = බල්ලා, ගස් + අ = ගස, මිනිස් + උ = මිනිස්සු

ඇඳ + ඇතිරිලි = ඇඳඇතිරිලි ඇත් + අස් + රිය + පාබල = ඇත්අස්රියපාබල

නාමපද වර්ගීකරණය

නාමපද කිහිපාකාරයකින් වර්ග කළ හැකි ය.

(1). සංස්ථිතික වශයෙන් :-

නාමපදයක් සකස් වී ඇති ආකාරය අනුව එය ත්‍රිවිධාකාර ය.

එනම් :-

1. සරල නාම :- නාමපදයක මුල් අවස්ථාව එනම් නාමප්‍රකෘතිය, නාමමූලය හෙවත් ලිංගය මෙනමින් හැඳින්වේ.

උදා :- වඳුරු බලු යක් කරුලු මිනිස් දෙවි ගැහැනු ගම් රට

2. සංකීර්ණ නාම :- නාමය හා ප්‍රත්‍යය එක්වීමෙන් සෑදෙන නාම මීට අයත් ය.

උදා :- වඳුරා බල්ලා යකා කුරුල්ලා මිනිසා දෙවියා ගැහැනිය ගැමියා රැටියා

3. සමාස නාම :- ප්‍රකෘති දෙකක් හෝ කිහිපයක් එක් වීමෙන් සෑදෙන නාම සමාස නාම වේ.

උදා :- ගුණ + දහම් = ගුණදහම් සව් + සිරි = සව්සිරි ස + දෙව් + ලොව = සදෙව්ලොව

(2). අන්ත වශයෙන් :-

නාමප්‍රකෘතිය අවසන් වන අක්‍ෂරයේ ස්වභාව අනුව නාම දෙවැදෑරුම් වේ.

එනම් :-

1. ස්වරාන්ත :- පිරිමි, ගැහැනු, කුරුලු

2. හලාන්ත :- මිනිස් ගොන් ගස්

(3). ප්‍රයෝගාර්ථ වශයෙන් ඃ-

1. නාම නාම ඃ- මිනිස්, දෙව්, බඹ, ගස්, වැල්

2. සර්ව නාම ඃ- එ (ඔහු - ඔවුහු), ත (තෝ - තොපි), ම (මම - අපි)

3. සංඛ්‍යා නාම ඃ- එක, දෙක, දහය

4. ප්‍රත්‍යාර්ථ නාම ඃ-

I. කෘදන්ත - නටන, දුවන, බලන
II. තද්ධිත - ගුණවත්, තොටි, මනුෂ්‍යත්ව

5. සමාස නාම ඃ- දිගැසි, නිලුපුල්, සුරනර, සහසැස්, මව්පිය

1. නාම නාම ඃ-

නාමනාම ප්‍රභේද පහකි.

එනම් ඃ-

I. ජාති - බඹ, දෙව්, මිනිස්, කොටි
II. ද්‍රව්‍ය - පොත්, මැටි, පුටු, මේස
III. ගුණ - රත, නිල, සුද
IV. ක්‍රියා - දුවන්නා කරන්නා, නටන්නා
V. සංඥා - දෙව්දත්, බඹදත්, සුදත්, ජගත්, සරත්

ලිංග භේදය

පුරුෂ ලිංග	**ස්ත්‍රී ලිංග**	**නපුංසක ලිංග**
දෙවියා	කත	ගස
මිනිසා	ගැහැනිය	මල
ගොනා	ළඳුරිය	දහම
රජතුමා	අඹුව	රුක
නාග	විදුලිය	ගල
පියා	සභාව	පැන
ඇතා	මව	පොත

ලිංගත්‍රයට ම පොදු ශබ්ද

පුරුෂ ලිංග	**ස්ත්‍රී ලිංග**	**නපුංසක ලිංග**
මේ මිනිසා	මේ ගැහැනිය	මේ මල
අර මිනිසා	අර ගැහැනිය	අර මල

අර්ථ ක්‍රියා :-

මේ එන්නේ මිනිසෙකි.	මේ එන්නී ගැහැනියකි.
අර නටන්නේ මිනිසෙකි.	අර නටන්නී ගැහැනියකි.

ස්ත්‍රී ලිංග භාවිතය

නාමයක් ස්ත්‍රී ලිංග වශයෙන් සාදගන්නා ප්‍රධාන ක්‍රම 4කි.

1. ප්‍රත්‍ය යෙදීමෙන් :-

උද :-	'ඉ'	බළලා > බැළලී	මහල්ලා > මැහැල්ලි	කුකුළා > කිකිළි
	'ඊ'	කුමරා > කුමරී	සතුරා > සැතිරි	
	'ඉනි'	නයා > නැයිනි	ඇතා > ඇතිනි	කොකා > කෙකිනි

2. මුල් ශබ්දයට උපකාරක පදයක් එක්කිරීමෙන් :-

උද:- කොටියා > කොටි දෙන එළුවා > එළුදෙන දිවියා > දිවිදෙන

3. වෙනස් ම ශබ්දයක් යෙදීමෙන් :-

උද :- මොනරා > සෙබඩ, අශ්වයා > වෙළඹ, මිනිහා > ගැහැනිය, ගොනා > එළදෙන

4. ස්වර විපර්යාස වීමෙන් :-

උද:- සොරා > සෙර කොරා > කෙර ගරුඬා > ගරුඬි

නාම

ප්‍රාණවාචී | අප්‍රාණවාචී

පුරුෂ ලිංග | ස්ත්‍රී ලිංග

ස්වරාන්ත	හලාන්ත	ස්වරාන්ත	හලාන්ත	ස්වරාන්ත	හලාන්ත
බලු	මිනිස්	ගැහැනු	මව්	ඇඳ	ගස්
කුරුලු	යක්	කුමරි	කත්	පුටු	පොත්

නිශ්චිත අනිශ්චිත භේදය

ඒකවචන		බහුවචන		උක්ත අනුක්ත
නිශ්චිත	අනිශ්චිත	නිශ්චිත	අනිශ්චිත	
මිනිසා (The man) ගැහැනිය (The woman)	මිනිසෙක් (A man) ගැහැනියක් (A woman)	මිනිස්සු (The men) ගැහැනු (The women)	මිනිස්සු (Men) ගැහැනු (Women)	උක්ත (Subject)
මිනිසා (The man) ගැහැනිය (The woman)	මිනිසකු (A man) ගැහැනියක (A woman)	මිනිසුන් (The men) ගැහැනුන් (The woman)	මිනිසුන් (Men) ගැහැනුන් (Women)	අනුක්ත (Object)

ශබ්ද වරනැඟීම

පුරුෂ ලිංග ‘මිනිස්’ ශබ්දය

විභක්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පෙර	මිනිසා	මිනිස්සු
කම්	මිනිසා	මිනිසුන්
කතු	මිනිසා විසින්	මිනිසුන් විසින්
කරණ	මිනිසා කරණකොට	මිනිසුන් කරණකොට
සපදන්	මිනිසාට	මිනිසුන්ට
අවදි	මිනිසාගෙන්	මිනිසුන්ගෙන්
සබඳ	මිනිසාගේ	මිනිසුන්ගේ
අදර	මිනිසා කෙරෙහි	මිනිසුන් කෙරෙහි
අලප්	මිනිස	මිනිසුනි

ස්ත්‍රී ලිංග 'ගැහැනු' ශබ්දය

විභක්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පෙර	ගැහැනිය	ගැහැනු
කම්	ගැහැනිය	ගැහැනුන්
කතු	ගැහැනිය විසින්	ගැහැනුන් විසින්
කරණ	ගැහැනිය කරණකොට	ගැහැනුන් කරණකොට
සපදන්	ගැහැනියට	ගැහැනුන්ට
අවදි	ගැහැනියගෙන්	ගැහැනුන්ගෙන්
සබඳ	ගැහැනියගේ	ගැහැනුන්ගේ
අඳර	ගැහැනිය කෙරෙහි	ගැහැනුන් කෙරෙහි
අලප්	ගැහැනිය	ගැහැනුනි

නපුංසක ලිංග 'ගස්' ශබ්දය

විභක්ති	ඒකවචන	බහුවචන
පෙර	ගස	ගස්
කම්	ගස	ගස්
කතු	ගසින්	ගසින්
කරණ	ගසින් / ගස කරණකොට	ගසින් / ගස් කරණකොට
සපදන්	ගසට	ගස්වලට
අවදි	ගසින්	ගස්වලින්
සබඳ	ගසේ	ගස්වල
අඳර	ගසෙහි / ගසැ	ගස්වල
අලප්	ගස	ගස්

2. සර්වනාම :-

නාමයක් වෙනුවට යෙදෙන නාම සර්වනාම නම් වේ. 'අභින්න නාම' යනුවෙන් ද මෙය හැඳින්වේ.

පුරුෂත්‍රයෙහි සර්වනාම :-

ප්‍රථම පුරුෂ :- ඒ

මධ්‍යම පුරුෂ :- ත

උත්තම පුරුෂ :- ම

සර්වනාම ප්‍රභේද 07 කි.

1. පුරුෂ වාචක සර්වනාම :-

(අ) ප්‍රථම පුරුෂ :-	සිරිපාල කයි. හේ වතුර ද බොයි. සිරියාවතී බත් උයයි. ඇය බත් බෙදයි. ගස කැපේ. එය වැටේ.
(ආ) මධ්‍යම පුරුෂ :-	තෝ බුදුන් වඳිහි. තොපි තෙරුවන් නමදිහු. කුමරිය, තී කුමක් කරහි ද?
(ඉ) උත්තම පුරුෂ :-	ළමයා කියයි, මම සිසුවෙක්මි. ළඳුරිය කියයි, මම ළඳුරියක්මි.

2. සූචක සර්වනාම :-

සමීප හෝ දුර වශයෙන් යමෙක් හෝ යමක් දැක්වීම සූචක නම් වේ.

සමීප සූචනය	**දූර සූචනය**
මේ මිනිසෙකි.	අර ළමයෙකි.
මෝ ගැහැනියකි.	අර වනිතාවකි.
මූ සිව්පාවෙකි.	අර (තෙල) දිස්වන්නේ සීගිරියයි.

3. ප්‍රශ්නවාචක සර්වනාම :-

ප්‍රශ්න කිරීම් වශයෙන් යෙදෙන සර්වනාම මීට අයත් වේ.

කෙ - මම් කෙසේ පවසම් මගේ දුක ?

කුම් - නුඹ කුමක් කරහි ද?

කවර - කවරෙක් මා රකින්නේ ද?

කො - කොතැන ද මේ කය ඇරගෙන යන්නේ ?

4. අනියම සර්වනාම :-

අනිමාර්ථය පැවැසෙන සර්වනාම මෙනමින් හැඳින්වේ. මෙබඳු නාම බහුවචනයෙන් සිටී.

ඇතැම් - ඇතැමෙක් බණ කියති.

ඇතැම්හු සොරකම් නොකරති.

අය - නටත් අයෙක් සුරා මතින්.

අයෙක් දහම්හි හැසිරෙති.

කිසි - කිසිවෙක් සැමදා නොවෙසෙති.

ඇතැමෙක් කිසිවක් නොදනිති.

5. සම්බන්ධක සර්වනාම :-

කිසියම් වාක්‍යයක් තවත් වාක්‍යයකට සම්බන්ධය දැක්වීම් වශයෙන් යෙදෙන සර්වනාම මීට අයත් වේ.

උදා :- යමෙක් බොරු නොකියයි ද ඔහු සුදනෙකි.

යමෙක් වපුරයි ද ඔහු අස්වැන්න ලබයි.

යමෙක් මැරේද ඔහු යළි උපදී.

6. සමූහය සර්වනාම :-

සමූහය හඟවන සැම, සව්, සියලු, සකල යන සර්වනාම මීට අයත් වේ.

උදා :- සැම - වෙත්වා සව්සත හැමකල් නිදුකි.

සව් - සව් සිරියෙන් සපිරි සිරගෙයකි.

සියලු - සියල් සතුන් මරු ගෙන යනවා ම ය.

සකල - සකල සත ම බොදු බැතියෙන් නැහැවෙති.

7. අවධාරණ සර්වනාම :-

යමක් අවධාරණයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා භාවිත කෙරෙන සර්වනාම මෙනමින් හැඳින්වේ.

උදා :- මිනිස් තෙම කුසල් වඩයි.

හෙතෙම වැස්සට තෙමෙයි.

රජ තෙමේ දහදියෙන් තෙමේ.

භික්ෂු තෙමේ අමාදියෙන් තෙමේ.